Dokument ten służy wyłącznie do celów dokumentacyjnych i instytucje nie ponoszą żadnej odpowiedzialności za jego zawartość

►B

DYREKTYWA 2003/41/WE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

z dnia 3 czerwca 2003 r.

w sprawie działalności instytucji pracowniczych programów emerytalnych oraz nadzoru nad takimi instytucjami

(Dz.U. L 235 z 23.9.2003, str. 10)

zmieniona przez:

		Dziennik Urzędowy		
		nr	strona	data
►M1	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE z dnia 25 listopada 2009 r.	L 335	1	17.12.2009

▼B

DYREKTYWA 2003/41/WE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

z dnia 3 czerwca 2003 r.

w sprawie działalności instytucji pracowniczych programów emerytalnych oraz nadzoru nad takimi instytucjami

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 47 ust. 2, art. 55 i art. 95 ust. 1,

uwzględniając wniosek Komisji ([1]),

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ([2]),

stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w art. 251 Traktatu ([3]),

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Rzeczywisty rynek wewnętrzny usług finansowych ma kluczowe znaczenie dla wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy we Wspólnocie.

(2) Dokonano znaczących osiągnięć w ustanowieniu tego rynku wewnętrznego, pozwalając instytucjom finansowym działać w innych Państwach Członkowskich i zapewniając wysoki poziom ochrony dla konsumentów usług finansowych.

(3) Komunikat Komisji „Wprowadzanie ram dla rynków finansowych: plan działań" wskazuje na szereg działań, jakie są niezbędne w celu stworzenia rynku wewnętrznego usług finansowych, zaś Rada Europejska na swoim posiedzeniu w Lizbonie w dniach 23 i 24 marca 2000 r. wezwała do wykonania tego planu działania do roku 2005.

(4) Plan działania w zakresie usług finansowych jako pilny priorytet podkreśla potrzebę opracowania dyrektywy w sprawie nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami pracowniczych programów emerytalnych, ponieważ te instytucje są głównymi instytucjami finansowymi, które spełniają kluczową rolę w zapewnieniu integracji, efektywności i płynności rynków finansowych, ale nie podlegają spójnym, wspólnotowym ramom legislacyjnym, pozwalającym im na pełne wykorzystanie rynku wewnętrznego.

(5) Ponieważ systemy zabezpieczenia społecznego znajdują się pod coraz silniejszą presją, ich uzupełnieniem w przyszłości będą w coraz większym stopniu pracownicze emerytury. Z tego względu należy rozwijać pracownicze programy emerytalne, jednakże bez podważania znaczenia emerytalnych systemów zabezpieczenia społecznego w zakresie bezpiecznej, trwałej i skutecznej osłony socjalnej, która powinna zapewnić godziwy poziom życia na starość i z tego względu powinna być głównym celem wzmocnienia europejskiego modelu społecznego.

(6) Niniejsza dyrektywa stanowi zatem pierwszy krok w kierunku rynku wewnętrznego pracowniczych programów emerytalnych

([1]) Dz.U. C 96 E z 27.3.2001, str. 136.
([2]) Dz.U. C 155 z 29.5.2001, str. 26.
([3]) Opinia Parlament Europejskiego z dnia 4 lipca 2001 r. (Dz.U. C 65 E z 14.3.2002, str. 135) (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym), wspólne stanowisko Rady z dnia 5 listopada 2002 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) i decyzja Parlamentu Europejskiego z dnia 12 marca 2003 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym) i decyzja Rady z dnia 13 maja 2003 r.

▼B

zorganizowanego na skalę europejską. Ustalając „regułę przezornej osoby" jako podstawową zasadę w odniesieniu do inwestycji kapitałowych i stwarzając możliwość działania instytucjom ponad granicami, zachęca się do zmiany kierunków oszczędzania w sektorze pracowniczych programów emerytalnych, przyczyniając się w ten sposób do postępu gospodarczego i społecznego.

(7) Zasady ostrożnościowe ustanowione w niniejszej dyrektywie mają na celu zagwarantowanie zarówno wysokiego poziomu bezpieczeństwa dla przyszłych emerytów poprzez wprowadzenie rygorystycznych norm nadzoru jak również przygotowanie zrębów skutecznego zarządzania pracowniczymi programami emerytalnymi.

(8) Instytucje, które są całkowicie odrębne od jakiekolwiek instytucji finansującej i które funkcjonują na zasadzie własnych środków finansowych wyłącznie w celu zapewnienia świadczeń emerytalnych, powinny posiadać swobodę świadczenia usług oraz swobodę inwestowania, które podlegają jedynie skoordynowanym wymogom ostrożnościowym niezależnie od tego, czy te instytucje są traktowane jako osoby prawne.

(9) Zgodnie z zasadą pomocniczości, Państwa Członkowskie ponoszą pełną odpowiedzialność za organizację swoich systemów emerytalnych, jak również za decyzję w sprawie roli każdego z trzech „filarów" systemu emerytalnego w poszczególnych Państwach Członkowskich. W kontekście drugiego filaru, powinny one ponosić również pełną odpowiedzialność za rolę i funkcje różnych instytucji zapewniających pracownicze świadczenia emerytalne, takich jak branżowe fundusze emerytalne, fundusze emerytalne przedsiębiorstw i zakładów ubezpieczeń na życie. Celem niniejszej dyrektywy nie jest kwestionowanie tej prerogatywy.

(10) Przepisy krajowe dotyczące udziału osób prowadzących działalność na własny rachunek w instytucjach pracowniczych programów emerytalnych różnią się. W niektórych Państwach Członkowskich, instytucje pracowniczych programów emerytalnych mogą działać na podstawie układów zawieranych z osobami o danym zawodzie lub należących do grup zawodów, których członkowie działają jako osoby prowadzące działalność na własny rachunek lub bezpośrednio z osobami prowadzącymi działalność na własny rachunek i pracownikami najemnymi. W niektórych Państwach Członkowskich osoba prowadząca działalność na własny rachunek może również zostać uczestnikiem instytucji w przypadku gdy osoba prowadząca działalność na własny rachunek występuje w roli pracodawcy lub świadczy przedsiębiorstwu swoje usługi zawodowe. W niektórych Państwach Członkowskich osoby prowadzące działalność na własny rachunek nie mogą przystąpić do instytucji pracowniczych programów emerytalnych, o ile nie spełniają określonych wymagań, włączając te, które nakładają prawo pracy i prawo socjalne.

(11) Instytucje zarządzające systemami zabezpieczenia społecznego, które są już koordynowane na poziomie wspólnotowym, powinny być wyłączone z zakresu stosowania niniejszej dyrektywy. Jednakże należy uwzględnić specyfikę instytucji, które w poszczególnych Państwach Członkowskich zarządzają zarówno systemami zabezpieczenia społecznego, jak i pracowniczymi programami emerytalnymi.

(12) Instytucje finansowe, które już korzystają ze wspólnotowych ram legislacyjnych powinny, ogólnie biorąc, być wyłączone z zakresu stosowania niniejszej dyrektywy. Ponieważ jednak instytucje te mogą również w pewnych przypadkach oferować usługi w zakresie pracowniczych programów emerytalnych, jest ważne, aby zapewnić, że niniejsza dyrektywa nie prowadzi do

▼B

zakłóceń konkurencji. Zakłóceń takich można uniknąć, stosując wymogi ostrożnościowe niniejszej dyrektywy do działalności zakładów ubezpieczeń na życie w zakresie emerytur pracowniczych. Komisja powinna również starannie monitorować sytuację na rynku emerytur pracowniczych i oceniać możliwości rozszerzenia fakultatywnego stosowania niniejszej dyrektywy w odniesieniu do innych kontrolowanych instytucji finansowych.

(13) Zmierzając do zapewnienia finansowego bezpieczeństwa systemu emerytalnego, świadczenia wypłacane przez instytucje pracowniczych programów emerytalnych powinny, ogólnie biorąc, zapewnić wypłaty emerytur dożywotnich. Możliwe są również wypłaty okresowe lub ryczałtowe.

(14) Istotne jest zapewnienie, aby osoby starsze i niepełnosprawne nie były narażone na ryzyko ubóstwa i mogły cieszyć się godziwym poziomem życia. Ważnym aspektem zwalczania ubóstwa i braku bezpieczeństwa osób starszych jest właściwe uwzględnienie ryzyk biometrycznych w ustaleniach dotyczących pracowniczych programów emerytalnych. Ustanawiając program emerytalny, pracodawcy i pracownicy lub ich odpowiedni przedstawiciele powinni rozważyć możliwość programu emerytalnego wraz z przepisami w odniesieniu do pokrycia ryzyka długowieczności i ryzyka niezdolności do wykonywania zawodu, jak również przepisów w odniesieniu do osób pozostałych przy życiu po śmierci żywiciela.

(15) Stwarzając Państwom Członkowskim możliwość wyłączenia z zakresu krajowego prawodawstwa wykonawczego instytucji zarządzających systemami, które łącznie posiadają mniej niż stu uczestników, można ułatwić nadzór w niektórych Państwach Członkowskich bez podważania właściwego funkcjonowania rynku wewnętrznego w tej dziedzinie. Jednakże to nie powinno naruszać prawa tych instytucji do mianowania w celu zarządzania ich portfelem inwestycji i nadzoru zarządzających inwestycjami i pracowników nadzoru, prowadzących działalność w innym Państwie Członkowskim i należycie upoważnionych, nad ich aktywami.

(16) Instytucje takie jak „Unterstützungskassen” w Niemczech, których uczestnicy nie posiadają uprawnień do korzystania z określonej kwoty i których interesy są chronione w ramach obowiązkowego ustawowego ubezpieczenia od niewypłacalności, powinny być wyłączone z zakresu niniejszej dyrektywy.

(17) W celu ochrony uczestników i beneficjentów, instytucje pracowniczych programów emerytalnych powinny ograniczać swoją działalność do działań określonych w niniejszej dyrektywie, i takich które z niej wynikają.

(18) W przypadku upadłości instytucji finansującej, uczestnik staje w obliczu ryzyka utraty zarówno swojego miejsca pracy jak i swoich nabytych praw emerytalnych. Stwarza to konieczność zapewnienia wyraźnego podziału między tym przedsiębiorstwem i tą instytucją oraz ustanowienia minimalnych norm ostrożnościowych w celu ochrony uczestników.

(19) Występują istotne różnice w zakresie działania i nadzoru nad instytucjami pracowniczych programów emerytalnych w Państwach Członkowskich. W niektórych Państwach Członkowskich nadzór może być sprawowany nie tylko nad samą instytucją, lecz również wobec podmiotów lub przedsiębiorstw, które są upoważnione do zarządzania tymi instytucjami. Państwa Członkowskie powinny uwzględniać taką specyfikę pod warunkiem że wszystkie wymagania ustanowione w niniejszej dyrektywie są skutecznie spełnione. Państwa Członkowskie powinny również umożliwić instytucjom ubezpieczeniowym i innym podmiotom finansowym zarządzanie instytucjami pracowniczych programów emerytalnych.

▼B

(20) Instytucje pracowniczych programów emerytalnych są instytucjami świadczącymi usługi finansowe, ponoszącymi wielką odpowiedzialność za zapewnienie świadczenia z pracowniczych programów emerytalnych i z tego względu powinny spełniać niektóre minimalne normy ostrożnościowe w odniesieniu do ich działalności i warunków działania.

(21) Ogromna liczba instytucji w niektórych Państwach Członkowskich oznacza, iż niezbędne jest pragmatyczne rozwiązanie w zakresie uprzedniego uzyskania zezwolenia dla tych instytucji. Jednakże w przypadku gdy instytucja pragnie zarządzać systemem w innym Państwie Członkowskim, powinno być wymagane uprzednie uzyskanie zezwolenia wydawanego przez właściwe władze rodzimego Państwa Członkowskiego.

(22) Każde Państwo Członkowskie powinno wymagać, aby każda instytucja znajdująca się na jego terytorium sporządzała roczne sprawozdanie finansowe i roczne sprawozdanie, uwzględniając każdy program emerytalny obsługiwany przez instytucję i, gdzie jest to właściwe, roczne sprawozdanie finansowe i roczne sprawozdania w odniesieniu do każdego programu emerytalnego. Roczne sprawozdania finansowe i roczne sprawozdania, przedstawiające prawdziwy i rzetelny obraz aktywów i pasywów instytucji oraz sytuację finansową, biorąc pod uwagę każdy program emerytalny zarządzany przez instytucję i należycie zatwierdzony przez uprawnioną osobę, są istotnym źródłem informacji dla uczestników i beneficjentów systemu oraz właściwych władz. W szczególności, umożliwiają one właściwym władzom monitorowanie solidności finansowej instytucji i oceny, na ile ta instytucja jest w stanie wywiązać się ze wszystkich zobowiązań umownych.

(23) Właściwa informacja dla uczestników i beneficjentów programu emerytalnego jest kluczowa. Ma to szczególne znaczenie przy żądaniu informacji dotyczących solidności finansowej instytucji, zasad umownych, świadczeń i aktualnego finansowania należnych emerytur, polityki inwestycyjnej i zarządzania ryzykiem oraz kosztami.

(24) Polityka inwestycyjna instytucji jest decydującym czynnikiem zarówno dla bezpieczeństwa, jak i realizacji pracowniczych emerytur. Dlatego instytucje powinny sporządzać i dokonywać przynajmniej raz na trzy lata oceny zasad inwestowania. Powinny być one udostępniane właściwym władzom oraz, na żądanie, uczestnikom i beneficjentom każdego programu emerytalnego.

(25) W celu spełnienia ich ustawowych funkcji, właściwe władze powinny być wyposażone w odpowiednie prawa do informacji i uprawnienia do interwencji w odniesieniu do instytucji i osób, które rzeczywiście nimi zarządzają. W przypadku gdy instytucja pracowniczych programów emerytalnych przekazuje funkcje o istotnym znaczeniu takie jak zarządzanie inwestycjami, technologie informacyjne lub rachunkowość do innych przedsiębiorstw (nabywanie usług u zewnętrznych kontrahentów), powinno być możliwe rozszerzenie prawa do informacji i uprawnień do interwencji w celu objęcia nimi funkcji nabywania usług u zewnętrznych kontrahentów, aby sprawdzić, czy te działania są prowadzone zgodnie z zasadami nadzoru.

(26) Rozsądne wyliczenie rezerw technicznych jest istotnym warunkiem w celu zapewnienia, iż zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych mogą być zrealizowane. Rezerwy techniczne należy wyliczać na podstawie uznanych metod aktuarialnych i poświadczonych przez uprawnione osoby. Maksymalne oprocentowanie powinno być wybrane rozsądnie zgodnie z wszelkimi odpowiednimi przepisami krajowymi. Minimalna kwota rezerw technicznych powinna być zarówno wystarczająca w odniesieniu do świadczeń już wypłacanych beneficjentom,

▼B

którym nadal będą wypłacane świadczenia, jak również odzwierciedlać zobowiązania, jakie wynikają z należnych uczestnikom praw emerytalnych.

(27) Rodzaje ryzyka objęte ubezpieczeniem przez instytucje różnią się znacznie między poszczególnymi Państwami Członkowskimi. Z tego względu rodzime Państwo Członkowskie powinno mieć możliwość wyliczenia rezerw technicznych, podlegających dodatkowym i bardziej szczegółowym zasadom niż ustanowione w niniejszej dyrektywie.

(28) Wystarczające i właściwe aktywa w celu pokrycia rezerw technicznych chronią interesy uczestników i beneficjentów programu emerytalnego w przypadku gdy instytucja finansująca staje się niewypłacalna. W szczególności, w przypadkach działalności transgranicznej, wzajemne uznawanie zasad nadzoru stosowanych w Państwach Członkowskich wymaga pełnego stałego finansowania rezerw technicznych.

(29) W przypadku gdy instytucja nie prowadzi działalności transgranicznej, Państwa Członkowskie powinny zezwolić na niepełne finansowanie pod warunkiem że opracowany zostanie właściwy plan przywrócenia pełnego finansowania bez uszczerbku dla wymagań dyrektywy Rady 80/987/EWG z dnia 20 października 1980 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich dotyczących ochrony pracowników na wypadek niewypłacalności ich pracodawcy ([1]).

(30) W wielu przypadkach, możliwe jest, aby instytucja finansująca, a nie sama instytucja, pokrywała zarówno każde ryzyko biometryczne lub gwarantowała niektóre świadczenia lub wyniki w zakresie inwestowania. Jednakże w niektórych przypadkach, to sama instytucja zapewniająca takie pokrycie lub gwarancje, zaś zobowiązania instytucji finansującej sprowadzają się, ogólnie biorąc, do opłacenie niezbędnych składek. W takich okolicznościach, oferowane produkty są podobne do oferowanych przez zakłady ubezpieczeń na życie i dane instytucje powinny posiadać co najmniej takie same dodatkowe fundusze własne, jak zakłady ubezpieczeń na życie.

(31) Instytucje są inwestorami działającymi długookresowo. Umorzenie aktywów tych instytucji nie może zazwyczaj być dokonane w innym celu niż dla zapewnienia świadczeń emerytalnych. Ponadto, w celu właściwej ochrony praw uczestników i beneficjentów, instytucje powinny mieć swobodę wyboru alokacji aktywów, który ściśle odpowiada rodzajowi i okresowi trwania ich pasywów. Te aspekty wymagają skutecznego nadzoru i podejścia do zasad inwestowania, zapewniających instytucjom dostateczną elastyczność w decydowaniu w sprawie najbardziej bezpiecznej i skutecznej polityki inwestycyjnej oraz zobowiązujących je do działania w sposób rozważny. Z tego względu zgodność z „regułą przezornej osoby” wymaga polityki inwestycyjnej dostosowanej do struktury uczestnictwa pojedynczych instytucji pracowniczych programów emerytalnych.

(32) Metody i praktyki nadzoru w Państwach Członkowskich różnią się. Z tego względu Państwom Członkowskim należy przyznać pewną swobodę w zakresie konkretnych reguł inwestowania, jakie chcą nałożyć na instytucje działające na ich terytorium. Jednakże reguły te nie mogą ograniczyć swobodnego przepływu kapitału, chyba że są uzasadnione względami ostrożnościowymi.

(33) Jako inwestorzy długookresowi o niskim ryzyku płynności, instytucje pracowniczych programów emerytalnych są w stanie inwestować w niepłynne aktywa, takie jak akcje, oraz, w ramach

([1]) Dz.U. L 283 z 28.10.1980, str. 23. Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą 2002/74/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 270 z 8.10.2002, str. 10).

▼B

rozsądnych limitów, na rynkach kapitałowych obarczonych ryzykiem. Mogą one również korzystać z międzynarodowej dywersyfikacji. Z tego względu inwestowanie w akcje, rynki kapitałowe obarczone ryzykiem i waluty inne od tych, w których wyrażone są pasywa, nie powinno być ograniczone względami innymi niż ostrożnościowe.

(34) Jednakże w przypadku gdy instytucja prowadzi działalność transgranicznej, właściwe władze przyjmującego Państwa Członkowskiego mogą zwrócić się do niej, aby stosowała limity w odniesieniu do inwestycji w akcje oraz podobne aktywa będące przedmiotem obrotu na rynku regulowanym, akcje i inne instrumenty emitowane przez to samo przedsiębiorstwo lub aktywa denominowane w walutach, których kursy nie zmieniają się w tym samym kierunku pod warunkiem że reguły takie stosuje się również do instytucji mających siedzibę w przyjmującym Państwie Członkowskim.

(35) Ograniczenia w odniesieniu do swobodnego wyboru przez instytucje zatwierdzonych zarządzających aktywami i osób nadzorujących ograniczają konkurencję na rynku wewnętrznym i dlatego powinny być eliminowane.

(36) Bez uszczerbku dla krajowego ustawodawstwa socjalnego i pracy w zakresie organizacji systemów emerytalnych, włączając w to obowiązkowe uczestnictwo i wyniki układów zbiorowych, instytucje powinny mieć możliwość świadczenia swoich usług w innych Państwach Członkowskich. Powinno się im zezwalać na przyjmowanie finansowania ze strony przedsiębiorstw mających siedzibę w innych Państwach Członkowskich i obsługi systemów emerytalnych z uczestnikami w więcej niż jednym Państwie Członkowskim. Potencjalnie prowadziłoby to do znacznych korzyści skali dla tych instytucji, poprawy konkurencyjności wspólnotowego przemysłu i ułatwienia mobilność siły roboczej. Wymaga to wzajemnego uznawania norm ostrożnościowych. Właściwe stosowanie tych norm ostrożnościowych powinno być nadzorowane przez właściwe władze rodzimego Państwa Członkowskiego, chyba że ustalono inaczej.

(37) Wykonywanie prawa instytucji w jednym Państwie Członkowskim do zarządzania pracowniczym programem emerytalnym zawartym w innym Państwie Członkowskim powinno w pełni respektować prawo socjalne i prawo pracy obowiązujące w przyjmującym Państwie Członkowskim w zakresie, w jakim odnosi się to do pracowniczych emerytur, na przykład definicja i płatność świadczeń emerytalnych oraz warunki zbywalności praw emerytalnych.

(38) W przypadku gdy system ma charakter zamknięty, przepisy niniejszej dyrektywy stosuje się indywidualnie do tego systemu.

(39) Istotne jest, aby ustanowić przepisy o współpracy między właściwymi władzami Państw Członkowskich w celach nadzoru oraz tymi władzami i Komisją w innych celach. Do celów wykonania ich zadań i wniesienia wkładu do zgodnego i terminowego stosowania niniejszej dyrektywy, właściwe władze powinny przekazywać sobie informacje niezbędne w celu stosowania przepisów niniejszej dyrektywy. Komisja wyraziła swój zamiar utworzenia komitetu inspektorów, aby zachęcić do współpracy, koordynacji i wymiany poglądów między właściwymi władzami krajowymi i wspierania zgodnego stosowania niniejszej dyrektywy.

(40) Ponieważ cel proponowanych działań, a mianowicie ustalenie wspólnotowych ram prawnych, obejmujących instytucje pracowniczych programów emerytalnych, nie może być w wystarczającym stopniu osiągnięty przez Państwa Członkowskie i działając w ten sposób może, ze względu na zakres i wyniki działań, zostać lepiej osiągnięty na poziomie wspólnotowym, Wspólnota może przyjąć środki, zgodnie z zasadą

▼B

pomocniczości, określoną w art. 5. Traktatu. Zgodnie z zasadą proporcjonalności, określoną w tym artykule, niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest niezbędne do osiągnięcia tego celu,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

Artykuł 1

Przedmiot

Niniejsza dyrektywa ustanawia zasady podejmowania i prowadzenia działalności prowadzonej przez instytucje pracowniczych programów emerytalnych.

Artykuł 2

Zakres

1. Niniejszą dyrektywę stosuje się do instytucji pracowniczych programów emerytalnych. W przypadku gdy zgodnie z prawem krajowym instytucje pracowniczych programów emerytalnych nie posiadają osobowości prawnej, Państwa Członkowskie stosują niniejszą dyrektywę albo do tych instytucji lub, z zastrzeżeniem ust. 2, do tych upoważnionych podmiotów, które są odpowiedzialne za zarządzenie tymi systemami i działają na ich rzecz.

2. Niniejszej dyrektywy nie stosuje się do:

a) instytucji zarządzających systemami zabezpieczenia społecznego, objętych rozporządzeniem (EWG) nr 1408/71 ([1]) i rozporządzeniem (EWG) nr 574/72 ([2]);

b) instytucji, objętych dyrektywą 73/239/EWG ([3]), dyrektywą 85/611/EWG ([4]), dyrektywą 93/22/EWG ([5]), dyrektywą 2000/12/WE ([6]) i dyrektywą 2002/83/WE ([7]);

([1]) Rozporządzenie Rady (EWG) nr 1408/71 z dnia 14 czerwca 1971 r. w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie. Rozporządzenie ostatnio zmienione rozporządzeniem (WE) nr 1386/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 187 z 10.7.2001, str. 1).

([2]) Rozporządzenie Rady (EWG) nr 574/72 z dnia 21 marca 1972 r. w sprawie wykonywania rozporządzenia (EWG) nr 1408/71 w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie. Rozporządzenie ostatnio zmienione rozporządzeniem Komisji (WE) nr 410/2002 (Dz.U. L 62 z 5.3.2002, str. 17).

([3]) Pierwsza dyrektywa Rady 73/239/EWG z dnia 24 lipca 1973 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych dotyczących podejmowania i prowadzenia działalności w dziedzinie ubezpieczeń bezpośrednich innych niż ubezpieczenia na życie (Dz.U. L 228 z 16.8.1973, str. 3). Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą 2002/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 77 z 23.3.2002, str. 17).

([4]) Dyrektywa Rady 85/611/EWG z dnia 20 grudnia 1985 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (UCITS) (Dz.U. L 375 z 31.12.1985, str. 3). Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą 2001/108/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 41 z 13.2.2002, str. 35).

([5]) Dyrektywa Rady 93/22/EWG z dnia 10 maja 1993 r. w sprawie usług inwestycyjnych w zakresie papierów wartościowych (Dz.U. L 141 z 11.6.1993, str. 27). Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą 2000/64/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 290 z 17.11.2000, str. 27).

([6]) Dyrektywa 2000/12/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 marca 2000 r. odnosząca się do podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe (Dz.U. L 126 z 26.5.2000, str. 1). Dyrektywa zmieniona dyrektywą 2000/28/WE (Dz.U. L 275 z 27.10.2000, str. 37).

([7]) Dyrektywa 2002/83/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 listopada 2002 r. dotycząca ubezpieczenia na życie (Dz.U. L 345 z 19.12.2002, str. 1).

▼B

c) instytucji działających na zasadzie finansowania repartycyjnego;

d) instytucji, w których pracownicy instytucji finansujących nie posiadają uprawnień do świadczeń i w których instytucja finansująca może umarzać aktywa w dowolnym czasie i niekoniecznie wywiązuje się ze swoich zobowiązań z tytułu płatności świadczeń emerytalnych;

e) przedsiębiorstw stosujących systemy księgowania rezerw w celu wypłaty świadczeń emerytalnych swoim pracownikom.

Artykuł 3

Zastosowanie do instytucji obsługujących systemy zabezpieczenia społecznego

Instytucje pracowniczych programów emerytalnych, które obsługują również obowiązkowe systemy emerytalne związane z zatrudnieniem, traktowane jako systemy zabezpieczenia społecznego, objęte rozporządzeniami (EWG) nr 1408/71 i (EWG) nr 574/72, objęte są niniejszą dyrektywą w odniesieniu do ich nieobligatoryjnej działalności w zakresie pracowniczych programów emerytalnych. W takim przypadku pasywa i odpowiadające im aktywa wyodrębnia się i nie jest możliwe przeniesienie ich do obowiązkowych systemów emerytalnych, które są traktowane jako systemy zabezpieczenia społecznego lub odwrotnie.

Artykuł 4

Dobrowolny wniosek do instytucji objętych dyrektywą 2002/83/WE

Rodzime Państwo Członkowskie może wybrać stosowanie przepisów art. 9–16 i art. 18–20 niniejszej dyrektywy do działalności zakładu ubezpieczeń w zakresie pracowniczych programów emerytalnych, objętych dyrektywą 2002/83/WE. W takim przypadku wszystkie aktywa i pasywa odpowiadające wymienionej działalności są wyodrębnione, zarządzane i tworzone odrębnie od innej działalności zakładów ubezpieczeń, bez możliwości przeniesienia.

W takim przypadku i tylko o ile dotyczy to działalności ich pracowniczego programu emerytalnego, zakłady ubezpieczeń nie są objęte art. 20–26, art. 31 i art. 36 dyrektywy 2002/83/WE.

Rodzime Państwo Członkowskie zapewnia, że albo właściwe władze albo władze odpowiedzialne za nadzór nad zakładami ubezpieczeń, objętych dyrektywą 2002/83/WE, jako część ich działań nadzorczych, weryfikują wyraźne rozdzielenie odpowiedniej działalności w zakresie pracowniczych programów emerytalnych.

Artykuł 5

Instytucje niskich emerytur i systemy ustawowe

Z wyjątkiem art. 19, Państwa Członkowskie mogą nie stosować niniejszej dyrektywy w całości lub w części, do jakiekolwiek instytucji znajdującej się na ich terytorium, która obsługuje programy emerytalne, w których uczestniczy łącznie mniej niż 100 uczestników. Z zastrzeżeniem art. 2 ust. 2 takim instytucjom należy jednak przyznać prawo stosowania niniejszej dyrektywy na zasadzie dobrowolności. Art. 20 może być stosowany jedynie pod warunkiem że stosuje się wszystkie inne przepisy niniejszej dyrektywy.

Państwa Członkowskie mogą nie stosować art. 9–17 do instytucji, które prowadzą pracownicze programy emerytalne na podstawie statutu, zgodnie z ustawodawstwem i są gwarantowane przez władze publiczne.

▼B

Art. 20 można stosować jedynie pod warunkiem że stosuje się wszystkie inne przepisy niniejszej dyrektywy.

Artykuł 6

Definicje

Do celów niniejszej dyrektywy:

a) „instytucja pracowniczych programów emerytalnych” lub „instytucja” oznacza instytucję niezależnie od jej formy prawnej, działającą na bazie kapitałowej, ustanowioną niezależnie od jakiejkolwiek instytucji finansującej lub organizacji handlowej w celu zapewnienia świadczeń emerytalnych w kontekście działalności zawodowej na podstawie porozumienia lub umowy uzgodnionej:

   — indywidualnie lub zbiorowo między pracodawcą (pracodawcami) a pracownikiem (pracownikami) lub ich odpowiednimi przedstawicielami, lub

   — z osobami prowadzącymi działalność na własny rachunek zgodnie z ustawodawstwem rodzimego i przyjmującego Państwa Członkowskiego,

   i która prowadzi działalność bezpośrednio z nich wynikającą;

b) „program emerytalny” oznacza umowę, porozumienie, umowę powierniczą lub reguły określające, które świadczenia emerytalne są przyznawane i na jakich warunkach;

c) „instytucja finansująca” oznacza każde przedsiębiorstwo lub inny podmiot, niezależnie od tego, czy obejmuje lub składa się z jednej lub więcej osób prawnych lub fizycznych, które pełnią funkcję pracodawcy lub osoby prowadzącej działalność na własny rachunek lub jakkolwiek ich połączenia i które wpłacają składki do instytucji pracowniczych programów emerytalnych;

d) „świadczenia emerytalne” oznacza świadczenia wypłacane w zależności od osiągniętego lub przewidywanego osiągnięcia emerytury lub, gdy są one uzupełnieniem tych świadczeń i świadczone dodatkowo w formie wypłat z tytułu śmierci, niepełnosprawności lub zaprzestania zatrudnienia lub w formie zapomóg lub usług w razie choroby, ubóstwa lub śmierci. W celu zapewnienia bezpieczeństwa finansowego na emeryturze, świadczenia te przyjmują zazwyczaj formę dożywotnich wypłat. Mogą to być również wypłaty dokonywane na okresy przejściowe lub jako ryczałt;

e) „uczestnik” oznacza osobę, której działalność zawodowa uprawnia lub uprawni jego/ją do świadczeń emerytalnych zgodnie z przepisami programu emerytalnego;

f) „beneficjent” oznacza osobę otrzymującą świadczenia emerytalne;

g) „właściwe władze” oznacza krajowe władze wyznaczone do wykonywania zadań przewidzianych w niniejszej dyrektywie;

h) „biometryczne rodzaje ryzyka” oznacza rodzaje ryzyka związane ze śmiercią, niepełnosprawnością i długowiecznością;

i) „rodzime Państwo Członkowskie” oznacza Państwo Członkowskie, w którym instytucja posiada swoją siedzibę statutową i zarząd lub, jeśli nie posiada siedziby statutowej, zarząd;

j) „przyjmujące Państwo Członkowskie” oznacza Państwo Członkowskie, którego przepisy socjalne i prawo pracy odnoszące się do pracowniczych programów emerytalnych stosuje się do relacji między instytucjami finansującymi i uczestnikami.

▼B

Artykuł 7

Działalność instytucji

Każde Państwo Członkowskie wymaga, aby instytucje znajdujące się na jego terytorium ograniczyły swoje działania do czynności związanych z emeryturami i świadczeniami oraz działań z nich wynikających.

W przypadku gdy zgodnie z art. 4 zakład ubezpieczeń prowadzi działalność w zakresie pracowniczego programu emerytalnego poprzez wyodrębnienie swoich aktywów i pasywów, wyodrębnione aktywa i pasywa ogranicza się do działań związanych z emeryturami i świadczeniami oraz działań z nich wynikających.

Artykuł 8

Prawne rozdzielenie instytucji finansujących i instytucji pracowniczych programów emerytalnych

Każde Państwo Członkowskie zapewnia prawne rozdzielenie instytucji finansującej i instytucji pracowniczych programów emerytalnych w celu ochrony aktywów instytucji w interesie uczestników i beneficjantów w razie upadłości instytucji finansującej.

Artykuł 9

Warunki działania

1. Każde Państwo Członkowskie, w odniesieniu do każdej instytucji znajdującej się na jego terytorium, zapewnia, że:

a) instytucja jest zarejestrowana w krajowym rejestrze przez właściwy organ nadzorczy lub zatwierdzona; w przypadku działalności transgranicznej, określonej w art. 20, rejestr wskazuje również Państwa Członkowskie, w których działa dana instytucja;

b) instytucja jest prowadzona skutecznie przez osoby o nieposzlakowanej opinii, które posiadają odpowiednie kwalifikacje i doświadczenie zawodowe lub zatrudniają doradców o odpowiednich kwalifikacjach i doświadczeniu zawodowym;

c) właściwie ustanowione reguły, dotyczące funkcjonowania danego programu emerytalnego, prowadzonego przez instytucję, zostały wprowadzone i członkowie zostali w sposób dostateczny poinformowani o tych regułach;

d) wszystkie rezerwy techniczne są wyliczane i poświadczone przez aktuariusza lub, jeśli nie przez aktuariusza, to przez innego specjalistę w tej dziedzinie, w tym biegłego rewidenta, zgodnie z ustawodawstwem krajowym, na podstawie metod aktuarialnych uznanych przez właściwe władze rodzimego Państwa Członkowskiego;

e) w przypadku gdy instytucja finansująca gwarantuje wypłatę świadczeń emerytalnych, zobowiązuje się do regularnego finansowania;

f) członkowie są dostatecznie informowani o warunkach programu emerytalnego, w szczególności dotyczących:

   i) praw i obowiązków stron uczestniczących w systemie emerytalnym;

   ii) rodzajów ryzyka finansowego, technicznego innych związanych z systemem emerytalnym;

   iii) charakteru i podziału tych rodzajów ryzyka

2. Zgodnie z zasadą pomocniczości i biorąc pod uwagę skalę świadczeń emerytalnych, oferowanych w ramach systemów zabezpieczenia

▼B

społecznego, Państwa Członkowskie mogą zapewnić, że opcja objęcia długowieczności i niepełnosprawności, rezerwy dla osób pozostałych przy życiu po śmierci żywiciela i gwarancja zwrotu składek jako dodatkowe świadczenia, są oferowane członkom, o ile tak uzgodnią pracodawcy i pracownicy lub ich odpowiedni przedstawiciele.

3. Państwo Członkowskie może określić warunki działania instytucji znajdującej się na jego terytorium z zastrzeżeniem innych wymagań w celu zapewnienia odpowiedniej ochrony interesów członków i beneficjentów.

4. Państwo Członkowskie może zezwolić lub wymagać od instytucji znajdujących się na jego terytorium powierzenia zarządzania tymi instytucjami, w całości lub w części, innym podmiotom działającym na rzecz z tych instytucji.

5. W przypadku działalności transgranicznej określonej w art. 20, warunki działania instytucji podlegają obowiązkowi uprzedniego uzyskania zezwolenia właściwych władz rodzimego Państwa Członkowskiego.

Artykuł 10

Roczne sprawozdania finansowe i roczne sprawozdania

Każde Państwo Członkowskie wymaga, aby każda instytucja znajdująca się na jego terytorium sporządzała roczne sprawozdanie finansowe i roczne sprawozdanie, biorąc pod uwagę każdy program emerytalny, obsługiwany przez instytucję i, gdzie stosowne, roczne sprawozdania finansowe i roczne sprawozdania w odniesieniu do każdego programu emerytalnego. Roczne sprawozdania finansowe i roczne sprawozdania zawierają prawdziwy i rzetelny obraz aktywów i pasywów instytucji oraz sytuacji finansowej. Roczne sprawozdania finansowe i informacje w sprawozdaniach są wyczerpujące, rzetelnie przedstawione i należycie zatwierdzone przez uprawnione osoby zgodnie z prawem krajowym.

Artykuł 11

Informacja przekazywana dla uczestników i beneficjentów

1. W zależności od rodzaju przyjętego programu emerytalnego, każde Państwo Członkowskie zapewnia, że każda instytucja znajdująca się na jego terytorium dostarcza, co najmniej informacje określone w niniejszym artykule.

2. Uczestnicy i beneficjenci oraz/lub, gdzie stosowne, ich przedstawiciele otrzymują:

a) na żądanie, roczne sprawozdania finansowe i roczne sprawozdania określone w art. 10; w przypadku gdy instytucja ponosi odpowiedzialność za więcej niż jeden program, sprawozdania odnoszące się do ich poszczególnych programów emerytalnych;

b) w rozsądnym terminie, wszelkie istotne informacje dotyczące zmian w zasadach programu emerytalnego.

3. Oświadczenie dotyczące zasad polityki inwestycyjnej, określonej w art. 12 jest udostępnione uczestnikom i beneficjentom oraz/lub, gdzie stosowne, ich przedstawicielom na żądanie.

4. Każdy uczestnik otrzymuje również, na żądanie, szczegółową i istotną informację na temat:

a) docelowego poziomu świadczeń emerytalnych, jeśli ma zastosowanie;

b) poziomu świadczeń w przypadku zaprzestania zatrudnienia;

▼B

c) w przypadku gdy członkowie ponoszą ryzyko inwestycyjne, zakresu opcji inwestycyjnych, jeśli ma zastosowanie, oraz rzeczywistych portfeli inwestycyjnych, jak również informacji dotyczących ryzyka i kosztów związanych z inwestycjami;

d) uzgodnień odnoszących się do przeniesienia praw do świadczeń emerytalnych na inną instytucję pracowniczych programów emerytalnych w przypadku rozwiązania stosunku pracy.

Członkowie otrzymują każdego roku krótkie dane szczegółowe o sytuacji instytucji, jak również o aktualnym poziomie finansowania ich indywidualnie nabytych uprawnień.

5. Każdy beneficjent otrzymuje, po przejściu na emeryturę lub, gdy inne świadczenia stają się należne, właściwą informację o świadczeniach, które są należne i odpowiednich opcjach wypłat.

Artykuł 12

Oświadczenie o zasadach polityki inwestycyjnej

Każde Państwo Członkowskie zapewnia, że każda instytucja znajdująca się na jego terytorium przygotowuje i sporządza, co najmniej raz na trzy lata, oświadczenie na piśmie w sprawie zasad polityki inwestycyjnej. Oświadczenie to jest weryfikowane niezwłocznie po wprowadzeniu wszelkich istotnych zmian w polityce inwestycyjnej. Państwa Członkowskie zapewniają, że to oświadczenie zawiera, co najmniej, takie sprawy jak metody mierzenia ryzyka inwestycyjnego, realizowane procesy zarządzania ryzykiem i strategiczna alokacja aktywów odnosząca się do charakteru i okresu zobowiązań z tytułu emerytur.

Artykuł 13

Informacja przekazywana do właściwych władz

Każde Państwo Członkowskie zapewnia, że właściwe władze, w odniesieniu do każdej instytucji znajdującej się na jego terytorium, posiadają niezbędne uprawnienia i środki:

a) w celu żądania od instytucji, członków jej zarządu i innych kierowników lub dyrektorów oraz osób kontrolujących instytucję, dostarczania informacji dotyczących wszystkich spraw przedsiębiorstwa lub przesyłania wszystkich dokumentów przedsiębiorstwa;

b) nadzoru nad relacjami między instytucją a innymi przedsiębiorstwami lub między instytucjami w przypadku gdy instytucje przekazują funkcje do innych przedsiębiorstw lub instytucji (nabywanie usług u kontrahentów zewnętrznych), wpływają na sytuację finansową instytucji lub są zaangażowane w sposób istotny w skuteczny nadzór;

c) w celu regularnego otrzymywania oświadczenia w zakresie zasad polityki inwestycyjnej, rocznych sprawozdań finansowych i rocznych sprawozdań oraz wszystkich dokumentów niezbędnych do celów nadzoru. Może to dotyczyć takich dokumentów jak:

i) wewnętrzne raporty okresowe;

ii) wyceny aktuarialne i szczegółowe założenia;

iii) badania aktywów i pasywów;

iv) dowody spójności z zasadami polityki inwestycyjnej;

v) dowody, że składki zostały zapłacone zgodnie z planem;

vi) sprawozdania osób odpowiedzialnych za kontrolę rocznych sprawozdań finansowych, określonych w art. 10;

▼B

d) w celu przeprowadzania kontroli na miejscu w pomieszczeniach instytucji i, w miarę potrzeby, w zakresie funkcji operacji zleconych na zewnątrz celem sprawdzenia, czy działalność prowadzona jest zgodnie z zasadami nadzoru.

Artykuł 14

Uprawnienia w zakresie interwencji i obowiązki właściwych władz

1. Właściwe władze wymagają od każdej instytucji znajdującej się na ich terytorium, aby posiadały należyte procedury administracyjne i księgowe oraz odpowiednie mechanizmy kontroli wewnętrznej.

2. Właściwe władze posiadają uprawnienia do podejmowania wszelkich środków, w miarę potrzeby, o charakterze administracyjnym lub finansowym zarówno w odniesieniu do instytucji znajdującej się na ich terytorium, jaki i wobec osób kierujących instytucją, które są właściwe i niezbędne do zapobieżenia lub zaradzeniu wszelkim nieprawidłowościom szkodliwym dla interesów uczestników i beneficjentów.

Władze te mogą także ograniczyć lub zakazać swobodnego rozporządzania aktywami instytucji w przypadku gdy:

a) instytucja nie zdołała utworzyć dostatecznych rezerw technicznych w odniesieniu do całokształtu działalności lub posiada niedostateczne aktywa dla pokrycia rezerw technicznych;

b) instytucja nie była w stanie utrzymać ustawowych funduszy własnych.

3. W celu zabezpieczenia interesów uczestników i beneficjentów, właściwe władze mogą przekazać uprawnienia, które osoby kierujące instytucją znajdującą się na ich terytorium posiadają zgodnie z przepisami rodzimego Państwa Członkowskiego, w całości lub częściowo, specjalnemu przedstawicielowi, który spełnia wymagania dla wykonywania tych uprawnień.

4. Właściwe władze mogą zakazać lub ograniczyć działalność instytucji znajdującej się na ich terytorium w przypadku gdy:

a) instytucja nie wywiązuje się z obowiązku dostatecznej ochrony interesów uczestników i beneficjentów;

b) instytucja nie spełnia już warunków działania;

c) instytucja w poważnym stopniu nie wywiązuje się z obowiązków wynikających z przepisów, którym podlega;

d) w działalności transgranicznej, instytucja nie respektuje wymagań prawa socjalnego i prawa pracy przyjmującego Państwa Członkowskiego dotyczących dziedziny pracowniczych emerytur.

Każda decyzja o zabronieniu działalności poparta jest szczegółowym uzasadnieniem i przekazywana do wiadomości zainteresowanej instytucji.

5. Państwa Członkowskie zapewniają, że od decyzji dotyczących instytucji, podejmowanych na podstawie przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych zgodnie z niniejszą dyrektywą przysługuje odwołanie na drodze sądowej.

Artykuł 15

Rezerwy techniczne

1. Rodzime Państwo Członkowskie zapewnia, że instytucje obsługujące pracownicze programy emerytalne ustalają zawsze uwzględniając pełen zakres ich programów emerytalnych, dostateczną kwotę pasywów odpowiadającą zobowiązaniom finansowym, które wynikają z ich portfela istniejących umów emerytalnych.

▼B

2. Rodzime Państwo Członkowskie zapewnia, że instytucje obsługujące pracownicze programy emerytalne, w przypadku zapewnienia ubezpieczenia od ryzyk biometrycznych i/lub gwarancji zarówno wyników inwestycyjnych, jak i danego poziomu świadczeń, utworzą dostateczne rezerwy techniczne w odniesieniu do pełnego zakresu tych programów.

3. Każdego roku następuje wyliczenie rezerw technicznych. Jednakże rodzime Państwo Członkowskie może zezwolić na wyliczenie raz na trzy lata pod warunkiem że instytucja przekazuje uczestnikom i/lub właściwym władzom zaświadczenie lub sprawozdanie na temat korekt w nadchodzących latach. Zaświadczenie lub sprawozdanie przedstawia skorygowany rozwój rezerw technicznych i zmiany w ryzykach objętych ubezpieczeniem.

4. Rezerwy techniczne są wyliczane i poświadczone przez aktuariusza lub, jeśli nie przez aktuariusza, to przez innego specjalistę w tej dziedzinie, w tym biegłego rewidenta, zgodnie z ustawodawstwem krajowym, na podstawie metod aktuarialnych uznanych przez właściwe władze rodzimego Państwa Członkowskiego, zgodnie z następującymi zasadami:

a) minimalna kwota rezerw technicznych jest wyliczana na podstawie dostatecznie ostrożnej wyceny aktuarialnej, biorąc pod uwagę wszystkie zobowiązania z tytułu świadczeń i składek zgodnie z uzgodnieniami dotyczącymi emerytur danej instytucji. Muszą one być wystarczające zarówno dla emerytur i świadczeń już wypłacanych dla beneficjentów, którym nadal będą wypłacane świadczenia, oraz odzwierciedlać zobowiązania, jakie wynikają z należnych uprawnień emerytalnych uczestników. Założenia ekonomiczne i aktuarialne wybrane dla wyceny pasywów są również wybrane w sposób ostrożny, biorąc pod uwagę, w stosowanych przypadkach, właściwy margines ujemnego odchylenia;

b) stosowane maksymalne stopy procentowe należy wybrać w sposób ostrożny i określać zgodnie z odpowiednimi przepisami rodzimego Państwa Członkowskiego. Te rozsądne stopy procentowe są ustalane, biorąc pod uwagę:

   — przychód z odpowiednich aktywów, posiadanych przez instytucję i przyszłe dochody z inwestycji i/lub

   — przychody rynkowe z akcji o wysokiej jakości lub obligacji państwowych;

c) tablice biometryczne wykorzystywane w celu wyliczania rezerw technicznych są oparte na ostrożnych zasadach, uwzględniając główne cechy charakterystyczne grupy uczestników i systemów emerytalnych, w szczególności przewidywane zmiany odpowiednich ryzyk;

d) metoda i podstawa wyliczenia rezerw technicznych pozostają, ogólnie biorąc, stałe z roku na rok budżetowy. Jednakże brak ciągłości może być uzasadniony zmianami prawnymi, demograficznymi lub okolicznościami gospodarczym, leżącymi u podstaw założeń.

5. Rodzime Państwo Członkowskie może dokonać wyliczenia rezerw technicznych z zastrzeżeniem dodatkowych i bardziej szczegółowych wymagań w celu zapewnienia dostatecznej ochrony interesów uczestników i beneficjentów.

6. W związku z dalszą harmonizacją przepisów, dotyczących wyliczania rezerw technicznych, które mogą być uzasadnione – zwłaszcza stopy procentowe i inne założenia, wywierające wpływ na poziom rezerw technicznych – Komisja wydaje na żądanie Państwa Członkowskiego lub co dwa lata sprawozdanie o sytuacji dotyczącej rozwoju działalności transgranicznej.

Komisja proponuje wszelkie niezbędne kroki w celu zapobieżenia możliwym zakłóceniom spowodowanym przez różne poziomy stóp

▼B

procentowych i ochrony interesów uczestników i beneficjentów każdego programu.

Artykuł 16

Finansowanie rezerw technicznych

1. Rodzime Państwo Członkowskie wymaga, aby każda instytucja zawsze posiadała dostateczne i odpowiednie aktywa dla pokrycia rezerw technicznych w odniesieniu do pełnego zakresu obsługiwanych programów emerytalnych.

2. Rodzime Państwo Członkowskie może zezwolić instytucji, na czas określony, na posiadanie niewystarczających aktywów dla pokrycia rezerw technicznych. W tym przypadku właściwe władze wymagają, aby instytucja przyjęła konkretny i możliwy do realizacji plan naprawczy w celu zapewnienia, że wymagania ust. 1 są ponownie spełnione. Plan podlega następującym warunkom:

a) instytucja sporządza konkretny i możliwy do wykonania plan ponownego utworzenia w pożądanym czasie wymaganej kwoty aktywów dla pełnego pokrycia rezerw technicznych. Plan jest udostępniony członkom lub, gdzie to stosowne, ich przedstawicielom i/lub będzie przedmiotem zatwierdzenia przez właściwe władze rodzimego Państwa Członkowskiego;

b) sporządzając plan, należy uwzględnić szczególną sytuację instytucji, zwłaszcza strukturę aktywów/pasywów, charakter ryzyka, plan płynności, strukturę wieku uczestników uprawnionych do otrzymywania świadczeń emerytalnych, plany uruchomienia systemów i plany przejścia od sytuacji braku lub częściowego finansowania do pełnego finansowania;

c) w przypadku zakończenia programu emerytalnego w okresie określonym wyżej w niniejszym ustępie, instytucja informuje właściwe władze rodzimego Państwa Członkowskiego. Instytucja ustanawia procedurę w celu przeniesienia aktywów i odpowiadających im pasywów do innej instytucji finansowej lub podobnego podmiotu. Procedura jest ujawniana właściwym władzom rodzimego Państwa Członkowskiego i udostępnia się ogólny zarys procedury uczestnikom lub, gdzie to stosowne, ich przedstawicielom zgodnie z zasadą poufności.

3. W przypadku działalności transgranicznej, określonej w art. 20, rezerwy techniczne są zawsze całkowicie finansowane w odniesieniu do pełnego zakresu obsługiwanego programu emerytalnego. Jeśli warunki te nie są spełnione, właściwe władze rodzimego Państwa Członkowskiego interweniują zgodnie z art. 14. W celu dostosowania się do tego wymogu, rodzime Państwo Członkowskie może wymagać wyodrębnienia aktywów i pasywów.

Artykuł 17

Ustawowe fundusze własne

1. Rodzime Państwo Członkowskie zapewnia, że instytucje obsługujące programy emerytalne, w przypadku gdy instytucja sama, a nie instytucja finansująca, ubezpiecza pasywa dla pokrycia ryzyka biometrycznego lub gwarantuje określony wynik działalności inwestycyjnej lub dany poziom świadczeń, posiadają stale dodatkowe aktywa ponad rezerwy techniczne, które służą jako zabezpieczenie. Kwota taka odzwierciedla rodzaj ryzyka i podstawę aktywów w odniesieniu do pełnego zakresu obsługiwanych systemów. Aktywa te są wolne od wszelkich przewidywalnych zobowiązań i służą jako zabezpieczenie kapitałowe dla łagodzenia rozbieżności między oczekiwanymi a rzeczywistymi kosztami i zyskami.

▼M1

2. Do celów wyliczenia minimalnej kwoty dodatkowych aktywów stosuje się przepisy ustanowione w art. 17a–17d.

▼B

3. Jednakże ust. 1 nie stanowi przeszkody dla Państw Członkowskich, aby domagać się od instytucji znajdujących się na ich terytorium utrzymywania statutowych funduszy własnych lub ustanowienia bardziej szczegółowych zasad pod warunkiem że są one uzasadnione względami ostrożnościowymi.

▼M1

Artykuł 17a

Dostępny margines wypłacalności

1. Każde państwo członkowskie wymaga od każdej instytucji, o której mowa w art. 17 ust. 1, położonej na jego terytorium, odpowiedniego dostępnego marginesu wypłacalności w odniesieniu do całej jej działalności w każdym czasie, równego co najmniej wymogom niniejszej dyrektywy.

2. Na dostępny margines wypłacalności składają aktywa instytucji wolne od wszelkich przewidywalnych zobowiązań i pomniejszonych o wartości niematerialne, w tym:

a) opłacony kapitał zakładowy lub, w przypadku instytucji w formie zakładu ubezpieczeń wzajemnych, faktyczny kapitał założycielski plus wszelkie rachunki członków zakładu ubezpieczeń wzajemnych spełniające wszystkie poniższe kryteria:

   (i) umowa i statut spółki muszą określać, że płatności na rzecz członków zakładu ubezpieczeń wzajemnych mogą być dokonywane z tych rachunków tylko wtedy, gdy nie spowoduje to obniżenia dostępnego marginesu wypłacalności poniżej wymaganego poziomu lub, po rozwiązaniu zakładu, jeżeli uregulowane zostały wszystkie inne długi zakładu;

   (ii) umowa i statut spółki muszą określać, w odniesieniu do wszelkich płatności, o których mowa w pkt (i), dokonywanych z powodów innych niż wystąpienie pojedynczego członka z zakładu ubezpieczeń wzajemnych, że właściwe organy muszą być powiadamiane z co najmniej miesięcznym wyprzedzeniem i mogą w tym terminie zakazać płatności; oraz

   (iii) odpowiednie przepisy umowy i statutu spółki mogą być zmieniane tylko po zadeklarowaniu przez właściwe organy, że nie wnoszą one sprzeciwu wobec zmian, bez uszczerbku dla kryteriów określonych w pkt (i) i (ii);

b) rezerwy (ustawowe i dobrowolne), które nie odnoszą się do zobowiązań ubezpieczeniowych;

c) zysk lub strata przeniesiona po potrąceniu należnych dywidend; oraz

d) o ile zezwala na to prawo krajowe, wykazywane w bilansie rezerwy utworzone z zysku, jeżeli można je wykorzystać do pokrycia ewentualnych strat i jeżeli nie zostały one udostępnione do podziału między członków i beneficjentów.

Dostępny margines wypłacalności pomniejsza się o sumę udziałów własnych posiadanych przez instytucję.

3. Państwa członkowskie mogą ustanowić, że na dostępny margines wypłacalności może składać się również:

a) skumulowany uprzywilejowany kapitał zakładowy i podporządkowany kapitał pożyczkowy do wysokości 50 % dostępnego marginesu wypłacalności lub wymaganego marginesu wypłacalności, w zależności od tego, która z tych wartości jest niższa, z czego nie mniej niż 25 % składa się z podporządkowanych pożyczek z ustalonym terminem wymagalności lub ze skumulowanego

▼M1

uprzywilejowanego kapitału zakładowego, pod warunkiem że istnieją wiążące umowy, na mocy których w przypadku upadłości lub likwidacji instytucji podporządkowany kapitał pożyczkowy lub preferencyjny kapitał zakładowy ma niższą pozycję niż roszczenia wszystkich innych wierzycieli oraz nie będzie zwracany, dopóki nie zostaną uregulowane wszelkie inne zaległe istniejące w tym czasie długi.

b) papiery wartościowe bez określonego terminu wymagalności oraz inne instrumenty, w tym skumulowane akcje uprzywilejowane, inne niż te, o których mowa w lit. a), przy czym łączna kwota tych papierów wartościowych i podporządkowanego kapitału pożyczkowego, o którym mowa w lit. a), nie przekracza 50 % dostępnego marginesu wypłacalności lub wymaganego marginesu wypłacalności, w zależności od tego, która z tych wartości jest niższa, pod warunkiem że spełniają one następujące warunki:

(i) nie mogą być spłacane z inicjatywy okaziciela lub bez wcześniejszej zgody właściwego organu;

(ii) umowa emisji musi umożliwić instytucji odroczenie wypłaty odsetek od pożyczki;

(iii) roszczenia pożyczkodawcy wobec instytucji muszą być spłacane dopiero po zaspokojeniu roszczeń wszystkich niepodporządkowanych wierzycieli;

(iv) dokumenty regulujące emisję papierów wartościowych muszą przewidywać zdolność długu i niespłaconych odsetek do absorpcji strat i umożliwiają instytucji kontynuację działalności; oraz

(v) uwzględniane muszą być jedynie kwoty w pełni opłacone.

Na użytek lit. a) podporządkowany kapitał pożyczkowy musi spełniać również następujące warunki:

(i) uwzględniane są jedynie fundusze w pełni opłacone;

(ii) w przypadku pożyczek z ustalonym terminem wymagalności pierwotny termin wymagalności wynosi co najmniej pięć lat; nie później niż rok przed terminem spłaty instytucja przedstawia właściwym organom do zatwierdzenia plan przedstawiający sposób utrzymania dostępnego marginesu wypłacalności na wymaganym poziomie lub podniesienia go do tego poziomu w terminie wymagalności, chyba że przez okres co najmniej pięciu lat przed terminem spłaty stopniowo ograniczany jest zakres, w jakim pożyczka może być zaliczona jako składnik marginesu wypłacalności; właściwe organy mogą zezwolić na przedterminową spłatę takich pożyczek, pod warunkiem że instytucja udzielająca pożyczki wystąpi z takim wnioskiem, a jej dostępny margines wypłacalności nie spadnie poniżej wymaganego poziomu;

(iii) pożyczki, których termin wymagalności nie jest ustalony, są spłacalne tylko z zachowaniem pięcioletniego terminu wypowiedzenia, chyba że nie są już one uważane za składnik dostępnego marginesu wypłacalności lub wcześniejsza spłata wymaga specjalnej uprzedniej zgody właściwych organów; w tym ostatnim przypadku instytucja powiadamia właściwe organy nie później niż sześć miesięcy przed datą proponowanej spłaty, określając dostępny margines wypłacalności i wymagany margines wypłacalności zarówno przed dokonaniem spłaty, jak i po nim; właściwe organy zezwalają na spłatę pożyczki tylko w przypadku gdy wysokość dostępnego marginesu wypłacalności instytucji nie spadnie poniżej wymaganego poziomu;

(iv) umowa pożyczki nie zawiera żadnych klauzul przewidujących, że w szczególnych okolicznościach, innych niż likwidacja instytucji, zadłużenie będzie wymagalne przed uzgodnionymi terminami spłaty; oraz

▼M1

(v) umowa pożyczki może zostać zmieniona jedynie po otrzymaniu od właściwych organów oświadczenia, że nie wnoszą one sprzeciwu wobec planowanych zmian;

4. Po złożeniu przez instytucję, we właściwym organie państwa członkowskiego siedziby, wniosku wraz z potwierdzającymi dowodami oraz za zgodą tego właściwego organu, na dostępny margines wypłacalności może również składać się:

a) w przypadku gdy nie stosuje się metody Zillmera lub gdy jest ona stosowana, lecz uzyskana kwota jest niższa od obciążenia z tytułu kosztów uzyskania wliczonych do składki – różnica między rezerwą matematyczną nieobliczaną lub tylko częściowo obliczaną metodą Zillmera a rezerwą matematyczną obliczaną metodą Zillmera, w stosunku odpowiadającym obciążeniu z tytułu kosztów uzyskania wliczonych do składki.

b) wszelkie ukryte rezerwy netto wynikające z wyceny aktywów, o ile takie ukryte rezerwy netto nie mają charakteru nadzwyczajnego;

c) połowa nieopłaconego kapitału zakładowego lub kapitału założycielskiego, jeżeli opłacona część wynosi 25 % tego kapitału, do wysokości 50 % dostępnego marginesu wypłacalności lub wymaganego marginesu wypłacalności, w zależności od tego, która z tych wartości jest niższa.

Wielkość ta nie może jednak przekroczyć 3,5 % sumy różnic między odpowiednimi sumami kapitału ubezpieczeń na życie i działalności z zakresu pracowniczych programów emerytalnych a rezerwami matematycznymi dla wszystkich polis, dla których możliwe jest stosowanie metody Zillmera; różnica ta powinna być pomniejszona o kwotę niezamortyzowanych kosztów uzyskania, zaksięgowaną jako aktywa.

5. Komisja może przyjąć środki wykonawcze dotyczące ust. 2–4 w celu uwzględnienia zmian uzasadniających techniczne dostosowania elementów dopuszczonych jako dostępny margines wypłacalności.

Środki te, mające na celu zmianę elementów innych niż istotne niniejszej dyrektywy, poprzez jej uzupełnienie, przyjmuje się zgodnie z procedurą regulacyjną połączoną z kontrolą, o której mowa w art. 21b.

Artykuł 17b

Wymagany margines wypłacalności

1. Z zastrzeżeniem art. 17c wymagany margines wypłacalności ustala się zgodnie z ust. 2–6 stosownie do przyjętych zobowiązań.

2. Wymagany margines wypłacalności równy jest sumie następujących dwóch wyników:

a) wynik pierwszy:

otrzymuje się, mnożąc część odpowiadającą 4 % rezerw matematycznych związanych z bezpośrednią działalnością ubezpieczeniową i ryzykami przyjętymi do reasekuracji wraz z cesjami reasekuracyjnymi przez odnotowany w poprzednim roku obrachunkowym stosunek, nie mniejszy niż 85 %, rezerw matematycznych pomniejszonych o cesje reasekuracyjne do łącznej sumy rezerw matematycznych;

b) wynik drugi:

otrzymuje się, dla polis, w których kapitał podwyższonego ryzyka nie jest liczbą ujemną, mnożąc część odpowiadającą 0,3 % takiego kapitału przyjętego przez instytucję do ubezpieczenia przez odnotowany w ostatnim roku obrachunkowym stosunek, nie mniejszy niż 50 %, łącznej wielkości kapitału podwyższonego ryzyka zatrzymanego jako zobowiązanie instytucji po uwzględnieniu cesji i retrocesji

▼M1

reasekuracyjnych do łącznej wielkości kapitału podwyższonego ryzyka wraz z reasekuracją.

W przypadku tymczasowego ubezpieczenia na wypadek śmierci, obejmującego okres maksymalnie trzech lat, część ta wynosi 0,1 %. Dla takiego ubezpieczenia na okres dłuższy niż trzy lata, lecz nieprzekraczający pięciu lat, część ta wynosi 0,15 %.

3. W przypadku dodatkowego ubezpieczenia, o którym mowa w art. 2 ust. 3 lit. a) pkt (iii) dyrektywy 2009/138/WE z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wypłacalność II) ([1]), wymagany margines wypłacalności jest równy wymaganemu marginesowi wypłacalności dla instytucji, o których mowa w art. 17d.

4. W przypadku operacji polegających na tworzeniu funduszy amortyzacyjnych, o których mowa w art. 2 ust. 3 lit. b) pkt (ii) dyrektywy 2009/138/WE, wymagany margines wypłacalności jest równy części odpowiadającej 4 % rezerw matematycznych obliczonych zgodnie z ust. 2a.

5. W przypadku operacji, o których mowa w art. 2 ust. 3 lit. b) pkt (i) dyrektywy 2009/138/WE, wymagany margines wypłacalności jest równy 1 % odpowiadających im aktywów.

6. W przypadku ubezpieczeń objętych art. 2 ust. 3 lit. a) pkt (i) i (ii) dyrektywy 2009/138/WE powiązanych z funduszami inwestycyjnymi oraz w przypadku operacji, o których mowa w art. 2 ust. 3 lit. b) pkt (iii), (iv) i (v) dyrektywy 2009/…/WE, wymagany margines wypłacalności równy jest sumie następujących składników:

a) jeżeli instytucja ponosi ryzyko inwestycyjne, części odpowiadającej 4 % rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, obliczonych zgodnie z ust. 2 lit. a);

b) jeżeli instytucja nie ponosi ryzyka inwestycyjnego, ale środki mające pokryć koszty zarządu ustalane są na okres ponad pięciu lat, części odpowiadającej 1 % rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, obliczonych zgodnie z ust. 2 lit. a);

c) jeżeli instytucja nie ponosi ryzyka inwestycyjnego, a środki mające pokryć koszty zarządu ustalane są na okres nieprzekraczający pięciu lat, wielkości równej 25 % kosztów administracyjnych netto za ubiegły rok obrachunkowy w odniesieniu do takiej działalności;

d) jeżeli instytucja pokrywa ryzyko z tytułu śmierci, części odpowiadającej 0,3 % kapitału podwyższonego ryzyka obliczonego zgodnie z ust. 2 lit. b).

Artykuł 17c

Fundusz gwarancyjny

1. Państwa członkowskie ustanawiają, że jedna trzecia wymaganego marginesu wypłacalności określonego w art. 17b stanowi fundusz gwarancyjny. Fundusz ten składa się z pozycji wymienionych w art. 17a ust. 2 i 3 oraz, za zgodą właściwego organu państwa członkowskiego siedziby, w art. 17a ust. 4 lit. b).

2. Fundusz gwarancyjny nie może być mniejszy niż 3 miliony EUR Każde państwo członkowskie może ustanowić obniżenie minimalnego funduszu gwarancyjnego o 25 % w przypadku towarzystw ubezpieczeń wzajemnych i innych towarzystw opartych na zasadzie wzajemności.

([1]) Dz.U. L 335 z 17.12.2009, s. 1.

▼M1

Artykuł 17d

Wymagany margines wypłacalności do celów art. 17b ust. 3

1. Wymagany margines wypłacalności ustala się na podstawie rocznej kwoty składek lub wkładów bądź na podstawie średniej wielkości wypłaconych odszkodowań z ostatnich trzech lat obrachunkowych.

2. Kwota wymaganego marginesu wypłacalności jest równa wyższemu z dwóch wyników ustanowionych w ust. 3 i 4.

3. Podstawę składki oblicza się z wykorzystaniem przypisanych składek i wkładów brutto, zgodnie z poniższym obliczeniem, lub uzyskanych składek i wkładów brutto, zależnie od tego, która z tych wartości jest wyższa.

Składki lub wkłady (wraz z opłatami dodatkowymi w stosunku do składek lub wkładów) należne w odniesieniu do bezpośredniej działalności poprzednim roku obrachunkowym są agregowane.

Do sumy tej dodaje się kwotę składek z tytułu reasekuracji przyjętych w poprzednim roku obrachunkowym.

Następnie od uzyskanej sumy odejmuje się łączną kwotę składek lub wkładów anulowanych w poprzednim roku obrachunkowym, jak również łączną kwotę podatków i innych opłat dotyczących zagregowanych składek lub wkładów.

Tak otrzymaną kwotę dzieli się na dwie części, z których pierwsza obejmuje do 50 milionów EUR, a druga – nadwyżkę przewyższającą tę kwotę; oblicza się odpowiednio 18 % części pierwszej i 16 % części drugiej, a następnie dodaje do siebie te wartości.

Otrzymaną w ten sposób sumę mnoży się przez odnotowany w odniesieniu do sum z poprzednich trzech lat obrachunkowych stosunek kwoty roszczeń pozostałych do poniesienia przez instytucję po odjęciu kwot możliwych do odzyskania z tytułu reasekuracji do kwoty roszczeń brutto; stosunek ten w żadnym wypadku nie jest mniejszy niż 50 %.

4. Podstawę roszczeń oblicza się w następujący sposób:

Kwoty roszczeń wypłaconych w odniesieniu do bezpośredniej działalności ubezpieczeniowej (bez odejmowania roszczeń ponoszonych przez reasekurantów i retrocesjonariuszy) w okresach określonych w ust. 1 są agregowane.

Do tej sumy dodaje się kwotę roszczeń wypłaconych w odniesieniu do reasekuracji lub retrocesji przyjętych do ubezpieczenia w tych samych okresach oraz kwotę rezerw na roszczenia zaległe ustalone na koniec poprzedniego roku obrachunkowego zarówno w zakresie bezpośredniej działalności ubezpieczeniowej, jak i ryzyk przyjętych do reasekuracji.

Od tej sumy odejmuje się kwoty odzyskane w okresach określonych w ust. 1.

Następnie od sumy tej odejmuje się kwotę rezerw na roszczenia zaległe ustalone na początku drugiego roku obrachunkowego poprzedzającego ostatni zamknięty rok obrachunkowy zarówno w zakresie działalności bezpośredniej, jak i ryzyk przyjętych do reasekuracji.

Jedną trzecią uzyskanej w ten sposób kwoty dzieli się na dwie części, z których pierwsza obejmuje do 35 milionów EUR, a drugą – nadwyżkę; oblicza się odpowiednio 26 % części pierwszej i 23 % części drugiej, a następnie dodaje do siebie te wartości.

Otrzymaną w ten sposób sumę mnoży się przez odnotowany w odniesieniu do sum z poprzednich trzech lat obrachunkowych stosunek kwoty roszczeń pozostałych do poniesienia przez instytucję po odjęciu kwot możliwych do odzyskania z tytułu reasekuracji do

▼M1

kwoty roszczeń brutto; stosunek ten w żadnym wypadku nie jest mniejszy niż 50 %.

5. Jeżeli wymagany margines wypłacalności obliczony w ust. 2, 3 i 4 jest mniejszy od wymaganego marginesu wypłacalności dla poprzedniego roku, wówczas wymagany margines wypłacalności jest co najmniej równy wymaganemu marginesowi wypłacalności dla poprzedniego roku pomnożonemu przez stosunek kwoty rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na zaległe roszczenia na koniec ostatniego roku obrachunkowego do kwoty rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na zaległe roszczenia na początku ostatniego roku obrachunkowego. W obliczeniach tych rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane są bez uwzględniania reasekuracji, ale powyższy stosunek nie może w żadnym przypadku być wyższy niż 1.

▼B

Artykuł 18

Reguły inwestowania

1. Państwa Członkowskie wymagają od instytucji znajdujących się na ich terytorium, aby inwestowały zgodnie z regułą „przezornej osoby", w szczególności zgodnie z następującymi zasadami:

a) aktywa są inwestowane w najlepszym interesie uczestników i beneficjentów. W przypadku potencjalnego konfliktu interesów, instytucja lub podmiot, który zarządza jej portfelem, zapewnia, że inwestycja jest dokonywana wyłącznie w interesie uczestników i beneficjentów;

b) aktywa są inwestowane w taki sposób, aby zapewnić bezpieczeństwo, jakość, płynność i rentowność portfela jako całości.

Aktywa na pokrycie rezerw technicznych mogą być również inwestowane w sposób zgodny z rodzajem i okresem oczekiwanych, przyszłych świadczeń emerytalnych;

c) aktywa są inwestowane głównie na rynkach regulowanych. Inwestowanie w aktywa, które nie są dopuszczone do obrotu na regulowanych rynkach finansowych, musi w każdym wypadku być utrzymywane na rozsądnym poziomie;

d) inwestowanie w instrumenty pochodne jest możliwe w zakresie, w jakim przyczynia się do zmniejszenie ryzyka inwestycji lub ułatwienia w zakresie efektywnego zarządzania portfelem. Muszą być one wycenione na rozsądnej podstawie, uwzględniając podstawowe aktywa, i włączone do wyceny aktywów instytucji. Instytucja unika również nadmiernej ekspozycji na ryzyko tego samego kontrahenta i inne transakcje instrumentami pochodnymi;

e) aktywa są właściwie zróżnicowane w taki sposób, aby unikać nadmiernego uzależnienia od poszczególnego aktywu, emitenta lub grupy przedsiębiorstw oraz kumulacji ryzyk w portfelu jako całości.

Inwestycje w aktywa emitowane przez tego samego emitenta lub emitentów należących do tej samej grupy nie narażają instytucji na nadmierną koncentrację ryzyka;

f) inwestowanie w instytucję finansującą nie może przekroczyć 5 % portfela jako całości a w przypadku gdy instytucja finansująca należy do grupy, inwestowanie w instytucje należące do tej samej grupy co instytucja finansująca nie może przekroczyć 10 % tego portfela.

W przypadku gdy instytucja jest finansowana przez kilka instytucji, inwestowanie w te instytucje finansujące musi być dokonane w sposób ostrożny, biorąc pod uwagę potrzebę właściwej dywersyfikacji.

Państwa Członkowskie mogą decydować o niestosowaniu wymagań określonych w lit. e) i f) do inwestycji w obligacje państwowe.

▼B

2. Rodzime Państwo Członkowskie zakazuje instytucji zaciągania pożyczek lub działania w charakterze poręczyciela na rzecz osób trzecich. Jednakże Państwa Członkowskie mogą upoważnić instytucję do prowadzenia niektórych operacji zaciągania pożyczek wyłącznie w celach utrzymania płynności i tylko na okres przejściowy.

3. Państwa Członkowskie nie wymagają od instytucji działających na ich terytorium inwestowania w określone rodzaje aktywów.

4. Bez uszczerbku dla przepisów art. 12, Państwa Członkowskie nie uzależniają decyzji inwestycyjnych instytucji znajdującej się na ich terytorium lub zarządzającego jej inwestycjami od jakiekolwiek uprzedniej zgody lub wymagań systematycznego powiadamiania.

5. Zgodnie z przepisami ust. 1–4, Państwa Członkowskie mogą, w odniesieniu do instytucji znajdujących się na ich terytorium, ustanowić bardziej szczegółowe zasady, włączając zasady ilościowe pod warunkiem że są one uzasadnione względami ostrożnościowymi dla odzwierciedlenia pełnego zakresu programów emerytalnych obsługiwanych przez te instytucje.

W szczególności, Państwa Członkowskie mogą stosować przepisy inwestycyjne podobne do wymienionych w dyrektywie 2002/83/WE.

Jednakże Państwa Członkowskie nie stawiają przeszkód instytucjom w:

a) inwestowaniu do 70 % aktywów stanowiących pokrycie rezerw technicznych lub całego portfela w odniesieniu do systemów, w których uczestnicy ponoszą ryzyko inwestowania w akcje, zbywalne papiery wartościowe traktowane jako udziały i obligacje korporacyjne dopuszczone do obrotu na rynkach regulowanych i decydowaniu o relatywnej wadze tych papierów wartościowych w ich portfelu inwestycyjnym. Pod warunkiem że jest to uzasadnione względami ostrożnościowymi, Państwa Członkowskie mogą jednakże stosować dolną granicę dla instytucji, które oferują produkty emerytalne z gwarantowaną długoterminową stopą procentową, ponoszą ryzyko inwestycyjne i same występują o gwarancję;

b) inwestowaniu do 30 % aktywów stanowiących pokrycie rezerw technicznych w aktywa denominowane w walutach innych niż pasywa;

c) inwestowaniu na rynkach kapitałowych obarczonych ryzykiem.

6. Ustęp 5 nie wyklucza prawa Państw Członkowskich, aby wymagać stosowania przez instytucje znajdujące się na ich terytorium bardziej rygorystycznych zasad inwestowania również na bazie indywidualnej pod warunkiem że są one uzasadnione względami ostrożnościowymi, w szczególności w świetle pasywów wprowadzanych do instytucji.

7. W przypadku działalności transgranicznej, określonej w art. 20, właściwe władze każdego przyjmującego Państwa Członkowskiego mogą wymagać, że zasady określone w akapicie drugim stosuje się do instytucji w rodzimym Państwie Członkowskim. W takim przypadku zasady te stosuje się tylko do części aktywów instytucji, które odpowiadają działaniom prowadzonym w poszczególnym przyjmującym Państwie Członkowskim. Ponadto, stosuje się je jedynie, o ile te same lub bardziej rygorystyczne zasady stosuje się również do instytucji znajdujących się na terytorium przyjmującego Państwa Członkowskiego.

Zasady określone w akapicie pierwszym są następujące:

a) instytucja nie inwestuje więcej niż 30 % tych aktywów w akcje, inne papiery wartościowe traktowane są jako udziały i papiery dłużne, które nie są dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym lub instytucja inwestuje co najmniej 70 % tych aktywów w akcje, inne papiery wartościowe traktowane są jako udziały oraz papiery dłużne, które są dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym;

▼B

b) instytucja inwestuje nie więcej niż 5 % tych aktywów w akcje i inne papiery wartościowe traktowane są jako udziały, obligacje korporacyjne, papiery dłużne i inne instrumenty rynku pieniężnego i kapitałowego emitowane przez to samo przedsiębiorstwo i nie więcej niż 10 % tych aktywów w akcje i inne papiery wartościowe traktowane są jako udziały, obligacje, papiery dłużne i inne instrumenty rynku pieniężnego i kapitałowego emitowane przez przedsiębiorstwa należące do danej grupy;

c) instytucja nie inwestuje więcej niż 30 % tych aktywów w aktywa denominowane w walutach innych niż pasywa.

W celu sprostania tym wymaganiom, rodzime Państwo Członkowskie może wymagać wyodrębnienia aktywów.

Artykuł 19

Zarządzanie i nadzór

1. Państwa Członkowskie nie ograniczają instytucji w zakresie mianowania, w celu zarządzania portfelem inwestycyjnym, osób zarządzających inwestycjami, prowadzących działalność w innym Państwie Członkowskim i należycie upoważnionych do tej działalności zgodnie z dyrektywami 85/611/EWG, 93/22/EWG, 2000/12/WE i 2002/83/WE, jak również określonymi w art. 2 ust. 1 niniejszej dyrektywy.

2. Państwa Członkowskie nie ograniczają instytucji w zakresie mianowania w celu nadzoru nad ich aktywami, osób nadzorujących, prowadzących działalność w innym Państwie Członkowskim i należycie upoważnionych zgodnie z dyrektywą 93/22/EWG lub dyrektywą 2000/12/WE lub przyjętych jako depozytariuszy do celów dyrektywy 85/611/EWG.

Przepis określony w niniejszym ustępie nie stanowi przeszkody dla rodzimego Państwa Członkowskiego do mianowania z urzędu depozytariusza lub osoby nadzorującej.

3. Każde Państwo Członkowskie podejmie niezbędne kroki, aby w ramach prawa krajowego, zgodnie z art. 14, wprowadzić zakazać swobodnej sprzedaży aktywów w posiadaniu depozytariusza lub osoby nadzorującej znajdującej się na jego terytorium, na żądanie instytucji rodzimego Państwa Członkowskiego.

Artykuł 20

Działalność transgraniczna

1. Bez uszczerbku dla krajowego prawa socjalnego i prawa pracy w sprawie organizacji programów emerytalnych, włączając obowiązkowe członkostwo i rezultaty układów zbiorowych, Państwa Członkowskie zezwalają przedsiębiorstwom znajdującym się na ich terytorium na finansowanie instytucji pracowniczych programów emerytalnych uprawnionym w innych Państwach Członkowskich. Zezwalają one również uprawnionym na ich terytorium instytucjom pracowniczych programów emerytalnych na akceptowanie finansowania przez przedsiębiorstwa znajdujące się na terytorium innych Państw Członkowskich.

2. Instytucja, która pragnie przyjąć finansowanie przez instytucję finansującą znajdującą się na terytorium innego Państwa Członkowskiego, podlega obowiązkowi uzyskania uprzedniego zezwolenia właściwych władz jej rodzimego Państwa Członkowskiego określonego w art. 9 ust. 4. Instytucja, o swoim zamiarze przyjęcia finansowania przez instytucję finansującą znajdującą się na terytorium innego Państwa Członkowskiego, powiadamia właściwe władze rodzimego Państwa Członkowskiego, w przypadku gdy jest do tego upoważniona.

3. Państwa Członkowskie wymagają od instytucji znajdujących się na ich terytorium i którym złożono propozycję finansowania przez

▼B

instytucję znajdującą się na terytorium innego Państwa Członkowskiego, dostarczenia następujących informacji w przypadku powiadamiania na mocy ust. 2:

a) przyjmujące Państwo(-a) Członkowskie;

b) nazwa instytucji finansującej;

c) główne cechy charakterystyczne programu emerytalnego, jaki ma być obsługiwany przez instytucję finansującą.

4. W przypadku gdy właściwe władze rodzimego Państwa Członkowskiego są powiadamiane na mocy ust. 2 i dopóki nie mają powodu, aby wątpić, że struktura administracyjna lub sytuacja finansowa instytucji lub nieposzlakowana opinia i kwalifikacje zawodowe lub doświadczenie osób kierujących instytucją są zgodne z działaniami proponowanymi przez przyjmujące Państwo Członkowskie, mogą one, w terminie trzech miesięcy od otrzymania wszystkich informacji określonych w ust. 3, przekazać informacje właściwym władzom przyjmującego Państwa Członkowskie i informować odpowiednią instytucję.

5. Zanim instytucja rozpocznie obsługę programu emerytalnego dla instytucji finansującej w innym Państwie Członkowskim, właściwe władze przyjmującego Państwa Członkowskiego, w terminie dwóch miesięcy od otrzymania informacji określonych w ust. 3, informują właściwe władze rodzimego Państwa Członkowskiego, stosownie do potrzeb, o wymaganiach prawa socjalnego i prawa pracy dotyczących pracowniczych emerytur, w ramach których jest obsługiwany program emerytalny finansowany przez instytucję w rodzimym Państwie Członkowskim i o wszelkich zasadach, jakie należy stosować zgodnie z art. 18 ust. 7 i ust. 7 niniejszego artykułu. Właściwe władze rodzimego Państwa Członkowskiego przekazują instytucji te informacje.

6. Po otrzymaniu informacji określonej w ust. 5 lub jeśli nie zostanie przekazana żadna informacja od właściwych władz rodzimego Państwa Członkowskiego po wygaśnięciu okresu przewidzianego w ust. 5, instytucja może rozpocząć obsługę programu emerytalnego finansowanego przez instytucję przyjmującego Państwa Członkowskiego zgodnie z wymaganiami prawa socjalnego i prawa pracy przyjmującego Państwa Członkowskiego dotyczących pracowniczych emerytur i wszelkimi zasadami, jakie należy stosować zgodnie z art. 18 ust. 7 i ust. 7 niniejszego artykułu.

7. W szczególności, instytucja finansowana przez instytucję znajdującą się na terytorium innego Państwa Członkowskiego również podlega, w odniesieniu do odpowiednich uczestników, wszelkim wymaganiom w zakresie informacji nałożonym przez właściwe władze przyjmującego Państwa Członkowskiego na instytucje znajdujące się na terytorium tego Państwa Członkowskiego zgodnie z art. 11.

8. Właściwe władze przyjmującego Państwa Członkowskiego informują właściwe władze rodzimego Państwa Członkowskiego o wszelkich istotnych zmianach prawa socjalnego i prawa pracy w przyjmującym Państwie Członkowskim dotyczących pracowniczych programów emerytalnych, które mogą wpływać na cechy charakterystyczne programu emerytalnego w zakresie, w jakim dotyczy to funkcjonowania programu emerytalnego finansowanego przez instytucję w przyjmującym Państwie Członkowskim i wszelkich zasad, jakie należy stosować zgodnie z art. 18 ust. 7 i ust. 7 niniejszego artykułu.

9. Instytucja podlega bieżącemu nadzorowi właściwych władz przyjmującego Państwa Członkowskiego w zakresie zgodności jej działalności z wymaganiami prawa socjalnego i prawa pracy przyjmującego Państwa Członkowskiego dotyczących pracowniczych programów emerytalnych określonych w ust. 5 i wymogami w zakresie informacji określonymi w ust. 7. Gdyby taki nadzór ujawnił nieprawidłowości, właściwe władze przyjmującego Państwa Członkowskiego informują niezwłocznie właściwe władze rodzimego Państwa Członkowskiego. Właściwe władze przyjmującego Państwa Członkowskiego podejmą, w koordynacji z właściwymi władzami rodzimego Państwa Członkow-

▼B

skiego, niezbędne kroki w celu zapewnienia, że dana instytucja zaprzestanie naruszać prawo socjalne i prawo pracy.

10. Jeśli, pomimo środków podjętych przez właściwe władze rodzimego Państwa Członkowskiego lub ze względu na brak odpowiednich środków w rodzimym Państwie Członkowskim, instytucja uporczywie narusza stosowane przepisy dotyczące wymagań prawa socjalnego i prawa pracy rodzimego Państwa Członkowskiego dotyczących pracowniczych programów emerytalnych, właściwe władze rodzimego Państwa Członkowskiego mogą, po przekazaniu informacji właściwym władzom rodzimego Państwa Członkowskiego, podjąć odpowiednie kroki w celu zapobieżenia lub ukrócenia dalszych nieprawidłowości włączając, w zakresie, w jakim jest absolutnie niezbędne, uniemożliwienie działania instytucji w rodzimym Państwie Członkowskim na rzecz instytucji finansującej.

Artykuł 21

Współpraca między Państwami Członkowskimi i Komisją

1. Państwa Członkowskie zapewniają, w odpowiedni sposób, jednolite stosowanie niniejszej dyrektywy poprzez stałą wymianę informacji i doświadczeń w celu wypracowania najlepszych praktyk w tej dziedzinie i ścisłą współpracę i czyniąc to zapobiegają zakłóceniom konkurencji i stwarzają warunki wymagane dla bezproblemowego uczestnictwa transgranicznego.

2. Komisja i właściwe władze Państw Członkowskich współpracują ściśle w celu ułatwienia nadzoru nad działalnością instytucji pracowniczych programów emerytalnych.

3. Każde Państwo Członkowskie powiadamia Komisję o wszelkich poważniejszych trudnościach, jakie mogą powstać w związku ze stosowaniem niniejszej dyrektywy.

Komisja i właściwe władze zainteresowanych Państw Członkowskich zbadają takie trudności tak szybko jak to możliwe w celu znalezienia właściwego rozwiązania.

4. W cztery lata po wejściu w życie niniejszej dyrektywy, Komisja przedstawi sprawozdanie, w którym dokona przeglądu:

a) stosowania art. 18 i postępu osiągniętego w dostosowaniu krajowych systemów nadzoru, i

b) stosowania art. 19 ust. 2 akapit drugi, w szczególności w sytuacji występującej w Państwach Członkowskich dotyczącej wykorzystania depozytariuszy i roli, jaką odgrywają w miarę potrzeby.

5. Właściwe władze przyjmującego Państwa Członkowskiego mogą zwrócić się do właściwych władz rodzimego Państwa Członkowskiego w celu podjęcia decyzji o wyodrębnieniu aktywów i pasywów instytucji, przewidzianych w art. 16 ust. 3 i art. 18 ust. 7.

▼M1

Artykuł 21a

Przegląd wysokości funduszu gwarancyjnego

1. Kwota w euro ustanowiona w art. 17c ust. 2 jest poddawana dorocznemu przeglądowi, począwszy od dnia 31 października 2012 r., w celu uwzględnienia zmian zharmonizowanego wskaźnika cen konsumpcyjnych obejmującego wszystkie państwa członkowskie, publikowanego przez Eurostat.

Kwota ta jest dostosowywana automatycznie poprzez zwiększenie kwoty podstawowej w euro o procentową zmianę tego wskaźnika w okresie od dnia 31 grudnia 2009 r. do daty przeglądu i zaokrąglana do wielokrotności 100 000 EUR

▼M1

Jeżeli zmiana procentowa od czasu ostatniego dostosowania jest mniejsza niż 5 %, dostosowanie nie następuje.

2. Komisja corocznie informuje Parlament Europejski i Radę o przeglądzie i dostosowanej kwocie, o której mowa w ust. 1.

Artykuł 21b

Procedura komitetowa

1. Komisja jest wspomagana przez Europejski Komitet ds. Ubezpieczeń i Emerytur Pracowniczych ustanowiony decyzją Komisji 2004/9/WE ([1]).

2. W przypadku odniesienia do niniejszego ustępu stosuje się art. 5a ust. 1–4 i art. 7 decyzji 1999/468/WE, z uwzględnieniem jej art. 8.

▼B

Artykuł 22

Wykonanie

1. Państwa Członkowskie wprowadzą w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy najpóźniej do 23 września 2005 r. i niezwłocznie powiadomią o tym Komisję.

Przepisy przyjęte przez Państwa Członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odniesienia określane są przez Państwa Członkowskie.

2. Państwa Członkowskie przekazują Komisji teksty podstawowych przepisów prawa krajowego przyjętych w dziedzinach objętych niniejszą dyrektywą.

3. Państwa Członkowskie mogą odroczyć do 23 września 2010 r. stosowanie art. 17 ust. 1 i 2 do instytucji znajdujących się na ich terytorium, które w terminie określonym w ust. 1 niniejszego artykułu nie posiadają minimalnego poziomu ustawowych funduszy własnych wymaganych zgodnie z art. 17 ust. 1 i 2. Jednakże instytucje pragnące obsługiwać systemy emerytalne w sposób transgraniczny, w rozumieniu art. 20, nie mogą tego uczynić, jeśli nie zastosują się do przepisów niniejszej dyrektywy.

4. Państwa Członkowskie mogą odroczyć do 23 września 2010 r. stosowanie art. 18 ust. 1 lit. f) do instytucji znajdujących się na ich terytorium. Jednakże instytucje pragnące obsługiwać systemy emerytalne w sposób transgraniczny, w rozumieniu art. 20, nie mogą tego uczynić, jeśli nie zastosują się do przepisów niniejszej dyrektywy.

Artykuł 23

Wejście w życie

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie z dniem jej opublikowania w *Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich*.

Artykuł 24

Adresaci

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do Państw Członkowskich.

([1]) Dz.U. L 3 z 7.1.2004, s. 34.